

كرين و فروشتنى ئالتون و پاره گۆرينه وه به قهرز حه رامة و ده بىت به رىبا

پوختهى فه توای

(بجمع الفقه الإسلامى ، هیئة كبار العلماء ، مفتى عام المملكة العربية السعودية الشيخ محمد بن إبراهيم والشيخ ابن باز ، وفتوى الشيخ ابن العثيمين وصالح الفوزان وغيرهم من علماء هذا العصر)

ئاماده كردنى : ماموستا محمد عبدالرحمن

كوردستان كوردستان

مالپه رى به هه شت

www.ba8.org

✉ islam_kurd_ba8@yahoo.com

07701517378

عیراقه - كوردستان - كه لار

هه مېشه له گه لمان بن بو به ره هه مې نو هه

كتیبى ژماره ﴿٣٢﴾

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

خوای گه ووه سه بارهت به حوکمی ریبا و سه رنه نجامه که ی و دواړوژي ریبا خوړان و ترسناکی وازنه هینان له ریبا

فه رموویه تی :

﴿وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا﴾ [سورة البقرة : ۲۷۵].

واته : خوا کړين و فروشتنی حه لال کړدووه و ریبا ی حرام کړدووه .

﴿يُحَقِّقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِي الصَّدَقَاتِ﴾ [سورة البقرة : ۲۷۶].

واته : خوا ریبا ده پوکینیته ووه و به ره که ت ده خاته ناو خیر و صده قاته ووه .

﴿الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَخْبِطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ﴾ [سورة البقرة : ۲۷۵].

واته : نه وانه ی که ریبا ده خون - له رۆژی قیامه تدا له گورپه کانیان - هه لئاسنه ووه ئیلا ووه که سیک نه بیټ

که شهیتان و جنوکه تیکه ل به لاشه ی بووه و تیکچووه .

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ﴾ [سورة البقرة : ۲۷۸ -

۲۷۹].

واته : نه ی نه و که سانه ی که ووا ئیمانان هه یه خو پاریزی بکه ن له سزای خوا و له خوا بترسن و وازیبن له

ریبا نه گهر ئیوه ئیماندارن ، ووه نه گهر وازنه هین له ریبا خوړدن نه و جهنگ له گه ل خوا و پیغه مبه ره که یدا

رابعه یه نن .

وه پیغه مبه ری خواش (ﷺ) فه رموویه تی :

«الربا ثلاثة وسبعون باباً أيسرها مثل أن ينكح الرجل أمه»^(۱).

واته : ریبا حه فتاوسی دهرگایه ، ئاسانترینیان ووه که وایه که پیاو له گه ل دایکی خویدا جووت بیټ .

وقال (ﷺ) : «درهم ربا يأكله الرجل وهو يعلم أشد من ستة وثلاثين زنية»^(۲).

واته : دره مېک له ریبا که پیاو بیخوات و بیشنایت ریبا یه گه ووه تره له سی و شه ش زینا کړدن .

وعن جابر (رضي الله عنه) قال : «لعن رسول الله (ﷺ) أكل الربا وموكله وكاتبه وشاهديه ، وقال : هم سواء»^(۳).

واته : پیغه مبه ر خوا (ﷺ) له عنه ت و نه فره تی کړدووه له ریبا خوړ و نه ووه شی که دیدات به دهرخواری

بخوره که یدا و نوسه ری مامه لکه و هردوو شایه ته که ی نیوانیشیان ، ووه فه رمووی : نه مانه هه موویان ووه که یه وان

له تاواندا .

^(۱) صحيح الجامع الصغير رقم: (۳۵۳۹) ، و سلسله الأحاديث الصحيحة رقم : (۱۸۷۱) : (۴ / ۴۸۸) .

^(۲) صحيح الجامع الصغير رقم : (۳۳۷۵) ، و السلسلة الصحيحة رقم : (۱۰۳۳) : (۳ / ۳۹) .

^(۳) صحيح مسلم رقم : (۱۵۹۸) يعني : هم سواء في الإثم .

حوکمی ریبا

ریبا حرامه به هه موو جوړو به شه کانیه وه ، چونکه خوی گوره ده فهرمویت : ﴿ وَأَحَلَّ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَّمَ الرِّبَا ﴾ .
 واته : خوا کړین و فروشتنی حلال کردووه و ریبا حرام کردووه .

وه هه لس و کهوت و ته عامول کردن به ریبا به هر شیوه یه بیټ حرامه و یه کیکه له تاوانه گوره کان ، چونکه خوی گوره هه پشه له ریبا خوړان دهکات و فهرانیان پی دهکات کهوا وازبیتن له ریبا ، وه نه گهر وازنه هیتن نهوا با بریاری ناشکراکردنی جهنگ و حرب بدن له گه ل خوا و پیغه مبه ره کهیدا (ﷺ) ، وه که له و نایه تانه دا ده رده که ویت که باسی ریبا خوړدن و سهر نه نجامی ریبا و وازنه هیتان له ریبا دهکات .

وه له بهر گوره یی تاوانی ریبا پیغه مبه ری خوا (ﷺ) له عنه تی کردووه له و که سه ی که :

ریبا دهخوات : (آکل الربا) ، وه نه وه ی که ریبا ده دات به ده ر خواری ریبا خوړه که دا : (موکله) ، وه نه وه ی که به ند (عه قد) ی ریبا که ده نویټ : (کاتبه) ، وه نه و دوو شایه ته ی که شایه تی دهن له سهر به ند (عه قد) ی ریبا که دا له نیوان ریبا خوړ و نه وه ی ده دات به ده ر خواریا : (شاهدیه) .

وه نه م که سانه هه موویان له تاوانی ریبا و ده که وان .

هه روه ها پیغه مبه ری خوا (ﷺ) گوره یی تاوانی ریبا بو مان روون کردووه ته وه له چهن دین فهرمووده ی صه حیحا و ده که نه و فهرموودانه ی که تیایدا فهرموویه تی :

* "ریبا هفتا و سی (۷۳) ده رگایه : ناسان ترین و سوک ترینیان و ده که نه وایه که : پیاو زینا و داوین پیسی له گه ل دایکی خویدا بکات " (نعوذ بالله) .

* "دره میک له ریبا که پیاو بیخوات و بیشزانیټ نه و دره مه به ریبا په یدا ی کردووه ، نهوا تاوان و تو له و خرابی و سزای خوړدنی نه و دره مه توند و زیاتره له : (۳۶) سی و شهش زینا و داوین پیسی نه نجام دان " (نعوذ بالله) .

پرسیاریکی راسته و خو : نایا نه م هه موو نایه ت و فهرموودانه ی خوا و پیغه مبه ری خوا (ﷺ) به س نی یه بو وازنه یانی نه وانه ی کهوا هه لس و کهوت و ته عامول به ریبا ده کن و ریبا ده خو ن و ده یده ن به ده ر خواری خیزان و مندالکانیانا نه گهر خو یان به نیماندار و نوممه تی پیغه مبه ری (ﷺ) ده ژمیرن ؟؟؟!!

له وانه یه هه ندیک موسلمان ی خو خه له تینه ر بلیت : راسته ریبا حرامه به لام من نازانم نه م کار و که سابه ته ی که من ده یکم به ریبا ده ژمیریت و نه م زانیوه من هه لس و کهوت به ریبا ده که م !!!

له وه لامدا ده لیم : به لئ راسته نازانیت ! چونکه زورینه ی خه لکی نه م سهرده مه نه م نایه ته ی قورثانی پیروز ده یانگریته وه که خوی گوره ده فهرمویت : ﴿ يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِّنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ ﴾ [سورة الروم : ۷] .

واته : شاره زان سه باره ت به پواله تی ژیانی دنیا و که چی نه وان سه باره ت به پوژی دواپی بی ناگا و غافلن .

به لئ سه باره ت به پواله تی ژیانی دنیا زور ده زانن و له هه موو بواره کانی دنیا دا ناگادارن و پوژانه هپچ نه بیټ ده بیټ کورته ی هه واله کان بزنان .

به لآم نه گهر باسی ناین و قورئان و فرموده کانی پیغه مبه ر (ﷺ) بکهیت ، یان هیچ نه بیټ نه گهر یرسیاری حوکمی نه و کاره ی لیبکهیت که نه و پی ی هله ده سیټ ، ده بینیت هیچ نازانیت و نه شیویستوه بزانیټ ، چونکه نه و سرقالی که سابهت و کوکردنه وه ی پاره یه و هیچ کاتی به دهسته وه نییه بو نه وه ی بتوانیت هندیک له دین و ناینه که ی شاره زا بیټ و ناتوانیت و پی ی ناکریت یان هر نایه ویټ حوکمی شهرعی کاروکه سابه ته که ی بزانیټ ، وه یان ده لئین ئیمه سرقالی که سابه تین و دونیاش ده یویټ هه ولی بو بدریت !!!

له وه لآمدا ده لیم : نه مه پیچه وانه ی داواکاری و فرمانی خوی گه وره یه که فرموویه تی : ﴿وَأَتَّبِعْ فِيمَا أَتَاكَ اللَّهُ الدَّارَ الْآخِرَةَ وَلَا تَنْسَ نَصِيكَ مِنَ الدُّنْيَا﴾ [سورة القصص : ۷۷] .

واته : با مه به ست و هه ول و تیکووشان و ماندوو بوونت بو مالی دوا روژ و قیامهت بیټ ، وه به شی دونیاش له بیر مه که . لیره دا ده بین خوی پهره ردگار ته نها به شیکی بو دنیا داناوه بو نه وه ی موحتاج نه بیټ ! به لآم نه مرو بو پیچه وانه وه زورینه ی خه لک هه موو هه ول و ماندوو بوونیک ی بو دنیا یه و به شیکی که می بو قیامه ته ! نه گهر نه مه ش هه بیټ !!!

بویه نه م جوړه که سانه عوزر و بیانویان نییه بو نه و نه زانینه یان چونکه خو یان که م ترخه م بوون و چه ندین نایه ت و فرموده یان پشت گو ی خستوه که خوی گه وره و پیغه مبه ره پایه به رزه که شی (ﷺ) فرمانیان به پرسیار کردن کردوه له کاتی نه زانیندا له وانه :

خوی گه وره ده فرمویت : ﴿فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ﴾ [سورة الأنبياء : ۷] .

واته : پرسیار له زانایان و نه هلی عیلمی شهرعی بکن نه گهر ئیوه نازان.

وه پیغه مبه ری خو شه ویستمان (ﷺ) ده فرمویت : «أَلَا سَأَلُوا إِذْ لَمْ يَعْلَمُوا ، فَإِنَّمَا شَفَاءُ الْعِيِّ السُّؤَالُ ...»

(٤)

نایا بو پرسیاریان نه کرد کاتیک نه یان زانی ، چونکه شیفا و چاره سهری نه زانین ته نها له پرسیار کردن دایه . جا بو نه وه ی موسلمان نه که ویته ناو کاری حرامه وه زانایان ده فرموون : هر موسلمانیک کاروکه سابه تیکی کرد پیویسته و فره ره له سهری به وردی حوکمی نه و جوړه کاروکه سابه ته بزانیټ که نه و پی ی هله ده سیټ نه گهر چی له بواره کانی تریشدا سوننه ته شاره زا بیټ به لآم پیویست نأبیت له سهری ته نها کاروکه سابه ته که ی خوی نه بیټ .

بو نمونه : پاره گوړ ده بیټ حوکم و ئادابه کانی پاره گوړپنه وه بزانیټ به وردی (أحكام و آداب صرف العملات).

وه زه رپه نگر ده بیټ حوکم و ئادابه کانی کړین و فروشتن و گوړپنه وه ی زیړ و زیو بزانیټ به وردی (أحكام و آداب بیع و شراء و تبدیل الذهب و الفضة) ... هتد .

سه باره ت به مه ئیمامی عمر (ﷺ) فرموویه تی : « لا يَبِيعُ فِي سَوْقِنَا إِلَّا مَنْ قَدْ تَفَقَّهَ فِي الدِّينِ » (٥) .

(٤) صحیح سنن أبی داود رقم : (٣٢٦) .

(٥) صحیح سنن الترمذی للألبانی رقم : (٤٨٧) .

واته : با له ناو بازارې ئیمه ی موسلماندا هیچ که سیک کړین فروشتن نه کات ئیلا که سیک نه بیټ که له دین و شرع شارهزا و تیگه یشتووه .

وه له ریوایه تیکی تر دا فهرموویه تی : «لا یتجر فی سوقنا إلا من فقهه و إلا أكل الربا»^(٦).

واته : با له ناو بازارې ئیمه ی موسلماندا هیچ که سیک بازارگانی و کړین فروشتن نه کات ، ئیلا که سیک نه بیټ که له دین و شرع شارهزا و تیگه یشتووه ، یان ئه گینا ريبا ده خوات ، بیهویت یان نه یه ویت .

جا برای موسلمانم : له خوا بترسه و بیریک له خوت و کرده ووه کانت بکه روه وه و بزانه چه ندیک هه ولت داوه خوت بپاریزیت له تاوانه کان به گشتی و ريباش به تایبه تی... .

وه چه ندیک خه می قیامت و دین و ئاینه پیروژه که ی ئیسلامت له دلدايه ؟؟؟

وه به چاوی سوکوه سهری تاوانه کان مه که و به تایبه تیش تاوانی ريبا چونکه وه که له پیشه ووه روونمان کرده ووه بؤمان ده رکوت ريبا چه ند تاوانیکی گه وره یه و سهرئه نجامه که شی خه سارؤمندی دنیا و قیامت تی تیدایه ... جا وه که صه حابه به پریز و هاوه له خو شه ویسته کانی پیغه مبه ر (ﷺ) سهری تاوانه کان بکه بؤ ئه وه ی به رو فه وتان و تیاچوون هه نگاو هه لئه گریت !!!

ئنه سی کوری مالک هاوه لی به پریز و خه زمه تکاری پیغه مبه ر (ﷺ) لؤمه ی نه وه کانی دوا ی خو یانی (تابعین) ده کرد و ده یفه رموو : «إنکم لتعملون أعمالاً هي أدق في أعینکم من الشعر ، کُنّا نعدھا علی عهد رسول الله (ﷺ) من الموبقات»^(٧) أي من الذنوب المهلكات.

واته : ئیوه هه ندیک کرده ووه ده که ن له پیش چاوتان بچو کتر و سوک تره له ته له موو ، به لام ئیمه ی صه حابه له سهرده می پیغه مبه ردا (ﷺ) به و تاوانانه مان ده ژمارد که وا مرؤف له نه وا ده بات و ده یفو تینیت .

قال الحسن البصري و محمد بن سيرين : (و الله إن هؤلاء الصيارفة لأكلة الربا ، و إنهم قد أذنوا بحرب من الله و رسوله ...) [تفسیر ابن کثیر : ١ / ٣٠٢] .

واته : سوید بیټ به خوا ئه و پاره گورانه ريبا خوړن ، وه ئه وان جه نگیان راگه یاندووه دژ به خوا و پیغه مبه ر که ی (ﷺ) .

ئمه سه باره ت به پاره گوره کانی سهرده می ئه وان ، ئه ی ده بیټ پاره گوره کانی سهرده می ئیستا چون بن

!!!!???

^(٦) التمهيد لابن عبد البر : (٢ / ٢٤٧) ، و تفسیر القرطبي : (٣ / ٣٥٢) .

^(٧) صحيح البخاري رقم : (٦١٢٧) ، و مسند الإمام أحمد رقم : (١١٠٠٨) واللفظ له .

* کړین و فروشتن و گورینه ووهی نالتون به قهرز حهرامه و جوړیکه له جوړه کانی ریبا

خوارن :

کړین و فروشتنی زیږ و زیو به قهرز حهرامه و دهبیټ به ریبا ، بویه دهبیټ زه پښه نگر هه موو پاره که به ته اووی له کړپار وهرگریټ نه جا زیږه که یان زیوه که بدات به کړپار نه گینا کړین و فروشتنه که یان دهبیټ به ریبا ، هه روه ها کړین و فروشتنی زه پښه نگر له گه ل بازرگانه کاند ا دهبیټ به نه قدی بیټ نه ک به قهرز .
وه نه گه ر ئافره تیټ ویستی و ابوو زیږه کوڼه به کار هاتووه که ی بگورپټه ووه به زیږیکي نوی و تازه دهبیټ گورپښه ووه که به رامبه ر به یه کتر و یه کسان بیټ و دست به دهستیټ بیټ نه ک به قهرز ، نه گینا گورپښه ووه که دهبیټ به ریبا .

جا بو ئه ووهی نه که ویتنه ناو ریبا خواردنه ووه دهبیټ زیږه کوڼه به کار هاتووه که ی له لای دوکانیک بفروشیټ و پاره که ی به نه قدی وهرگریټ ، نه جا نه گه ر ویستی هه بوو زیږی نوی و تازه بکړپټ ئه و ده چپټ له دوکانیکي تر زیږی نوی و تازه ده کړپټ به پاره و دست به ده ست و بی دواکه و تن .

چونکه پیغه مبه ر (ﷺ) هه رموویه تی : «لا تبیعوا الذهب بالذهب إلا مثلاً بمثل ، ولا تُشِفُوا بعضها علی بعض ... ، ولا تبیعوا غائباً بناجز» (۸) .

واته : زیږ مه فروشن به زیږ ئیلا به رانه ر به یه که نه بیټ ، وه با هه ندیکیان له ووهی تریان زیاتر نه بیټ ، وه هی ئاماده نه بوو مه فروشن به ئه ووهی که ئاماده یه ، واته با ده ست به ده ست بیټ و به قهرز نه بیټ .

قال السَّحَافُ ابن حجر في "شرح صحيح البخاري" : (قوله : "الذهب بالذهب" : ويدخل في الذهب : جميع أصنافه : من مضروبٍ ومنقوشٍ ، وجيدٍ وردِيٍّ ، وصحيحٍ ومكسورٍ ، وخالصٍ ومغشوشٍ ، ونقل النووي تبعاً لغيره في ذلك الإجماع) (۹) .

واته : زیږ به زیږ : هه موو جوړه کانی زیږ ده گریټه ووه : ئه ووهی که کراوه به پاره و سکه و نه قش و نیگار له سه ر کیشراویش ، چاک و خراپی ، ساغ و شکاوی ، پاک و تیکه لی ، وه ئیما می (النووی) یه کده نگی و کوږای زانایانی له م بواره دا باس کردووه .

وقال الشيخ محمد بن إبراهيم وابن باز وابن العثيمين وصالح الفوزان : (بيع الذهب بهذه الأوراق النقدية لا يصح إلا بشرط الحلول والقبض) .

واته : کړین و فروشتنی نالتون به م پاره کاغه زانه ی ئیستا نادرسته ئیلا به مه رچی ده ست به ده ست نه بیټ .

(۸) صحيح البخاري رقم : (۲۱۷۷) ، صحيح مسلم رقم : (۱۵۸۴) .

(۹) فتح الباري شرح صحيح البخاري : (۴ / ۴۸۰) .

* كرين و فروشتن و گورینه وهی پاره به قهرز حه رامة و جوریکه له جوره کانی

ربیا خوارن :

ئهمه ش له بهر ئه وهیه که پاره حوکمی نالتون و زیو وهرده گریت له پووی زهکات دان و ربیا و گورینه وهدا ، چونکه له سه رده می پیغه مبه ردا (ﷺ) دینار نالتون بووه و درهه می ش زیو بووه ، بویه پاره ش حوکمی نالتون و زیو دراوه به سه ریدا .

قال العلماء في تعريف الصرف :

(الصرف : هو بيع الأثمان بعضها ببعض)^(١٠).

ورد كرده وه :

(الصرف : هو مبادلة نقد بنقد ، وهو نوع من أنواع البيع لكنه يختص بالنقد)^(١١).

وهذا البيع يجوز فيه التفاضل و الزيادة ، أما النسيئة أو التأجيل أو التأخير فلا يجوز مطلقاً لأنه ربياً ملعوناً فاعله . قال الحافظ ابن حجر العسقلاني رحمه الله : (الصرف : دفعُ ذهبٍ و أخذُ فضةٍ وعكسه ، وله شرطان : منع النسيئة مع اتفاق النوع و اختلافه ، و هو المجمع عليه ، و منع التفاضل في النوع الواحد و هو قول الجمهور ...)^(١٢). وقال أيضاً : (و اشترط القبض في الصرف متفق عليه)^(١٣).

وقال الشيخ صالح الفوزان : (الصرف : هو بيعُ نقدٍ بنقدٍ ، سواء اتحد الجنس أو اختلف ، وسواء كان النقد من الذهب أو الفضة أو من الأوراق النقدية المتعامل بها في هذا الزمان ، فإنها تأخذ حكم الذهب والفضة ، لا شراكهما معاً في علة الربا ، وهي الثمنية .

— فإذا بيع نقدٌ بجنسه ، كذهبٍ بذهبٍ ، أو فضةً بفضةً — أو ورق نقدي بمثله كدولار بمثله ، أو دراهم ورقية سعودية بمثلها ، وجب حينئذ التساوي في المقدار والتقابض في المجلس.

— وإن بيع نقدٌ بنقدٍ من غير جنسه ، كدراهم سعودية ورقية بدولارات أمريكية مثلاً ، وكذهب بفضة وجبت حينئذ شيء واحد ، وهو الحلول والتقابض في المجلس ، وجاز التفاضل في المقدار)^(١٤).

عن أبي المنهال قال : سألت البراء بن عازب و زيد بن أرقم — رضي الله عنهم — عن الصرف ، ... فكلاهما يقول : « نهى رسول الله (ﷺ) عن بيع الذهب بالورق ديناً »^(١٥). فهذا الحديث دليل صريح على تحريم بيع عملة بعملة أخرى ديناً .

^(١٠) تيسير العلام شرح عمدة الأحكام : (٢ / ١٩٩).

^(١١) المعاملات المالية المعاصرة للشيخ خالد بن علي ، ص : (٦٢).

^(١٢) فتح الباري شرح صحيح البخاري : (٤ / ٤٨٢).

^(١٣) الفتح : (٤ / ٤٨٤) .

^(١٤) الملخص الفقهي : (٢ / ١٥ - ١٦) .

^(١٥) صحيح البخاري رقم : (٢١٨٠ - ٢١٨١) .

قال ابن دقيق العيد في «إحكام الأحكام» : (وهو نصٌ في تحريم ربا النسئة فيما ذكر فيه ، وهو الذهب بالورق ،

لا اجتماعهما في علة واحدة : وهي النقدية)^(١٦).

وفي رواية أخرى : «أن النبي ﷺ قال : ما كان يداً بيدٍ فخذوه ، وما كان نسيئةً فردوه»^(١٧).

قال الحافظ: (معنى قوله : «ما كان يداً بيدٍ فخذوه» أي : ما وقع لكم فيه التقابض في المجلس فهو صحيح فأمضوه ، وما لم يقع لكم فيه التقابض فليس بصحيح فاتركوه)^(١٨).

زياتر له عیراقدائمه سئ شيوازهی ريبا پرو ددهن و له بازاره کانيدا به ئاشکرا به دی دهگريئ :

١- الزيادة المشروطة التي يأخذها الدائن من المديون مقابل التأجيل.

واته : ئه و مبلغه زيادهيه كه به مرج دهگريئ و كابرای قهرز دهر له كابرای قهرزاري وهر دهگريئ له بهرامبهر دوا خستنی هيئانه وهی قهرزه كه .

وهك ئه وهی كه سيك ههزار (١٠٠٠) دينار به قهرز بدات به كه سيكي تر به لام به مرجيك كابرای قهرزار ههزار و سه د (١١٠٠) دينار بهيئته وه بوی له بهرامبهر دوا خستنی هيئانه وهی ههزار دينار كه .

٢- بيع النقد بغيره مع التأجيل فقط دون الزيادة .

وهك ئه وهی كه سيك سه د (١٠٠) دؤلار بفروشيئ به كه سيكي تر و يه كسهر ئه و سه د دؤلاره بدات به كابرای كپيار بهرامبهر به ههزار (١٥٠,٠٠٠) دينار ، به لام كابرای كپيار دواي ماويه ك (١٥٠) ههزار دينار كه ته تسليم به بفروشه كه بكات ، ئه گهر چي ئه و ماويه چه ند كاترميريكي كه ميس بيئ .

جا بؤ ئه وهی نه كه و نه ناو ريبا خواردنه وه دهبیت هردووكيان پيش ئه وهی له مهجلى كپين و فروشتنه كه دا جيا ببه وه پاره كه يان ته تسليم به يه كتر بكن ، وه ئه گهر يه كيكيان بليئ چاوه پروان بكه هه تا ده چم له دوكانه كه ي درهاوسيم بؤت دينم يان دواي پينج (٥) دهقيقه ي تر و ره وه ئه و ئه م جوړه كپين و فروشتنه دهبیت به ريبا .

٣- بيع النقد بغيره مع التأجيل ومع الزيادة.

وهك ئه وهی كه سيك سه د (١٠٠) دؤلار بفروشيئ به كه سيكي تر بهرامبهر به سه دويه نجاويه ك ههزار (١٥١,٠٠٠) دينار به قهرز .

واته : ئه گهر كپين و فروشتنه كه به نه قدي بيئ ئه و سه د دؤلار به سه دويه نجاهه زار دينار ، به لام ئه گهر به قهرز بيبات ئه و به سه دويه نجاويه ك ههزار دينار پيئ ده فروشيئ ، هه زار دينار زياتري لي وهر دهگريئ له بهرامبهر دوا خستنی هيئانه وهی سه دويه نجا هه زار دينار كه .

وه ئه م شيوازه ش دوو جوړ ريباي له خو گرتووه :

أ / ربا الفضل : ريباي زياده ، چونكه هه زار دينار زياتري لي ودرده گريئ له بهرامبهر دوا خستنی هيئانه وهی سه دويه نجا هه زار دينار كه .

ب / ربا النسئة : ريباي دوا خستن ، چونكه كپين و فروشتنی پاره كه به قهرز بوو .

^(١٦) العدة في شرح إحكام الأحكام : (٣ / ٥٤٢).

^(١٧) صحيح البخاري رقم : (٢٤٩٧) و (٢٤٩٨).

^(١٨) فتح الباري شرح صحيح البخاري : (٥ / ١٩٩).

چهند تیبینی یهك :

- * زورینه ی هر زوری خهك وا له ريبا تیگه یشتووه كه له شیوازی یه كه مدا پوون كراوه ته وه .
- * له بازاره كانی ئەم پوژگارهدا به گشتی و له ناو بازارپی پاره گوره كاندا به تایبه تی زیاتر شیوازی دووهم بهر چاو دهكه ویټ و زورینه ی كاسبكار و كړپار و بفروشه كان تییدا ده تلینه وه و ريبا خواردن زال بووه به سه ریانه وه .
- * شیوازی سی یه م زیاتر پاره گوره كان تی ی دهكه ون ، و ههروه ها ئەو كه سانه ی كه شتومهك به دوو مه عمه له ده فروشن ، بو نمونه ئەگه ر (سه لاجه یهك) بفروشیټ ئەوا ده لیټ :
- ١ - به نه قدی به (٣٠٠,٠٠٠) دینار .
- ٢ - وه ئەگه ر به قهرز ببهیت و به (قسط) نرخه كهیم بو بهینیته وه ئەوا به (٣٥٠,٠٠٠) دیناره .
- ئەم جوړه كړپڼ فروشتنهش دهبیت به ريبا چونكه پیغه مبهری خوا (ﷺ) فرموویه تی : ((مَنْ بَاعَ بِيَعْتَيْنِ فِي بَيْعَةٍ ، فَلَهُ أَوْ كَسَهُمَا أَوْ الرِّبَا))^(١٩)
- واته : هه ر كه سیك دوو كړپڼ و فروشتن له یهك مامه له دا بكات ، ئەوا یان كه مترینیان بو دهبیت یان ريبا ، به واتایه كی تر : بفروش ده لیټ : به نه قدی به (١٠٠) دینار ، و به قهرزیش به (١٥٠) دینار ، جا ئەگه ر كړپار به (١٠٠) دینار بیکرپیټ كه نرخه كه مه كه یه ئەوا دروسته ، به لام ئەگه ر به (١٥٠) دینار بیبات به قهرز ئەوا دهبیت به ريبا .
- * كړپڼ و فروشتن و گورینه وه ی پاره و نالتون به (ته له فون و فاكس و ئەنته رنیټ) حرامه و دهبیت به ريبا ، چونكه له م حاله ته دا مه رجی (دهست به دهست) جی به جی نابیت بو یه دهبیت به ريبا .
- * وه پیویسته ئەوهش بزانیټ : تاوانی ريبا و خواردنی پاره ی ريبا گه وره تر و ترسناك تره له تاوانی عارهق و بیره و ویسکی فروشتن ! ئەش له بهر ئەو هه موو ثایهت و فرمودانه ی كه باس گه وره ی و ترسناکی تاوانی دهكه ن وهك له پیشه وه باسما ن لیوه كرد .

^(١٩) سلسله الأحادیث الصحیحة رقم : (٢٣٢٦) ، فائدة : للوقوف علی حکم بیع التقسیط علی هذا الشكل وأقوال العلماء فیہ وأنه من الربا الملعون فاعله راجع "السلسلة" : (٥ / ٤١٩ — ٤٢٧) فستجد فیہ الکلام الشافی والقول الفصل فی هذه المسألة .

پوخته و ناوهرېوکی

ئهم نووسراوه :

- * ریبا حرامه و تاوانیکی زور زور گوره و ترسناکه .
- * کړین و فروښتنی نالتون به قهرز حرامه و جوړیکه له جوړه کانی ریبا خوارن .
- * گورینه ووهی نالتونی به کار هاتوو به رانبر به نالتونی تازه دهبیټ و وزن به وزن و وهکو یه ک و دست به دستیش بیټ نه گینا دهبیټ به ریبا .
- * گورینه ووهی پاره به پاره دهبیټ دست به دست و به نه قدی بیټ و نابیټ به قهرز نه نجام بدریټ نه گینا دهبیټ به ریبا .
- * زیاد کردنی نرخي هر شتیکی فروشراو له بهر دوا خستنی هیئانه ووهی نرخه کهی له لایه ن کپاره ووه دهبیټ به ریبا .
- * کړین و فروښتن و گورینه ووهی پاره به پاره و نالتون به پاره به پږگی (ته له فون و فاکس و نه نته رنیټ) حرامه و دهبیټ به ریبا .
- بو زیاتر شارهزا بوون له مابه ته هر له مالپه ری به هه شت ئهم نامه یه بخوینه ره ووه

نامه یه کی کراوه بو

پاره گور و بازرگان و زهره نگره کان

وریا و ناگاداریان ده کاته ووه له ریبا خواردن

=====

مالپه ری به هه شت

www.ba8.org

له دوعای خیر بی به شمان مه کن